

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši štev. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Lavoslav Novak. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje petit-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. Upravnštvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Italijansko bojišče.

Na Dobrdomski planoti so bili Italijani že neštivilnokrat vrženi nazaj. Dne 21. avgusta so Italijani na Goriškem vzdrževali le tu in tam živahen artiljerijski ogenj. Naši topovi so uspešno odgovarjali, porušili so pontonski most pri Zagraju in obstreljevali množice sovražnih čet vzhodno od Pierisa.

O bojih na Krnu, ki so se vršili dne 17. avgusta, poroča italijansko uradno poročilo tole: „V odseku Krna smo vzeli nekaj strelskih jarkov med grebenom Vršič in dolom Planina. Krepko smo odbili sovražni napad proti naši postojanki na Vršiču. V odseku pri Tolminu smo izvršili briljanten napad na griče Sv. Marije in Sv. Lucije na desnem bregu Soče. Po običajni učinkoviti artiljerijski pripravi je naša pehota viharno prodirala z bajonetom in je vzela vrsto močnih utrjenih postojank na zahodnem pobočju teh višin. Sovražnik je imel težke izgube. Zajeli smo 17 častnikov in 547 mož, štiri strojne puške in veliko množico streliva.“

Pod hudim trajnim ognjem se je nahajal dne 20. avgusta na Tirolskem del naše postojanke na Tonalu in utrdbе na visokih planotah Lavarone in Folgarija. Italijanski pešpolk, ojačen z bersaglieri, je dvakrat zastonj napadel Monte Coston.

Odbit je bil tudi napad nekega oddelka alpincev pri Schluderbachu.

Brezuspešni so 20. avgusta ostali tudi ponovni sunki močnejših italijanskih sil na Primorskem pri Bovcu in Tolminu. Napad na našo prednjo postojanko na Vršiču se je izjalovil ob vstrajnosti naših baterij. Pred Mrzlim Vrhom, ki je 1361 m visok hrib in stoji severno od Tolmina na levem bregu Soče, je izgubil sovražnik najmanj 800 mož.

Utrdbe pred Tolminom je sovražnik opolnočil na 21. avgust ljuto napadal. Potem so napravili Lahi pri Kozariščah štiri napade in proti vrhovom južno od Tolmina tri sunke, ki so bili po vstrajni hrabrosti naših čet odbiti. Tudi ob robu Dobrdomske planote so napravili Italijani sicer živahen, a brezuspešen sunek.

Pri Goriškem obmostju je pa artiljerijski boj trajal dalje.

V mesto Videm na Italijanskem je avstrijsko zračno brodovje metalo bombe in užigalne pišce. Vsa naša letala so se vrnila nepoškodovana.

Bersaglieri so izvedli 21. avgusta napad na Grižje Brdo; napad je bil zavržen od naših potem po noči. Severni del visoke planote so napadli Italijani v široki črti, a so bili vrženi deloma v boju moža z možem, deloma jih je ustavil ogenj naših topov.

Dne 22. avgusta so Italijani obstreljevali čez naše postojanke s poljskimi in težkimi topovi posamezne dele mesta Gorice. Ponovili so sunek proti našim postojankam severno od Sela in po noči napravili napad na most čez Sočo zahodno od Tolmina. Morali so se vrniti z velikimi izgubami. V ozemlju Krna in pri Bovcu in ob koroški meji so še naprej grmeli topovi.

Tudi 22. avgusta so naši odbili več laških napadov na Dobrdomsko planoto. Na nekaterih krajih je prišlo do ročnega meteža, ker so se Italijani približali našim obrambnim črtam.

Utrdbe pred Tolminom so 22. avgusta popoldne Italijani obstreljevali z brzostrelnimi topovi. Nato je v noč njihova pehota večkrat napadala, a brez uspeha in s težkimi izgubami.

Cadorna trdi v svojem poročilu, da se italijanske operacije v odseku pri Tolminu ugodno razvijajo. Resnica pa je, da je minila sedaj četrtna leta od vojne napovedi, da se pa Italijani vkljub neizmernim izgubam niso še pomaknili naprej. Silno radi bi Italijani prodrli v dolino Idrijce in Bače, ter tam dobili pot na Kranjsko in do bohinjske železnice. Zato tako ljuto napadajo utrdbе pri Tolminu in pri Sveti Luciji. Tu teče Idrijca in Soča v 20 metrov globoko zajedenih skalnatih pečinah. Zahodno od Soče ima avstrijska postojanka zasedena griča Sv. Lucija in Sv. Marija. Italijani imajo pa zasedene na nasprotni strani stoječe višine, ki prevladujejo višino Sv. Lucije. Pokanje je v teh hribih tako strahovito, da bi ljudje kmalu oglušili.

Zaradi neuspehov ob Soči so Lahi odstavili pet poveljujočih generalov in pet divizijskih in brigadnih poveljnikov. Med njimi tudi je general Ragni, katerega so šteli med najboljše poveljnike. Njegove napade ob Soči so odbili Dalmatinci. Kralj sam se je na povabilo Cadorne pripeljal v Podgoro gledat uspeh, ni pa šel v Gorico, kakor je pričakoval, in to ga je tako razjezilo, da je bil Ragni odstavljen.

Rusko bojišče.

Dne 20. avgusta so se Rusi ob spodnji Pulvi in zahodno od Visoko—Litovska vnovič silno upirali avstro-ogrskim četam, ki so pritiskale za njimi. Na več krajih so Rusi čakali naskoka z bajonetom, tako pri obrambi vasi Ticalna, ki leži ob cesti v Visoko—Litovsk. Vas je bila vzeta Rusom po ljuti borbi. Upor Rusov je bil tudi pri Klukoviču, katerega se je opolnočil polastila sedmograška pehota. Večkrat so naši prodrli in tudi nemške čete so vrgle Ruse nazaj pri Dimienki. Drugo jutro so Rusi izpraznili postojanko ob Pulvi in so se umaknili proti odseku Ljesni. Oblegovalni obroč pri trdnjavi Brest-Litovsk je zopet postal tesnejši. Med tem so prodrli Nemci ob izlivu Krzne in podmaršal Arz je vrgel Ruse na obeh straneh s ceste, ki vodi iz Biale.

V vzhodni Galiciji je položaj že dolgo časa neizpremenjen.

Vzhodno od spodnje Pulve in od železnice, ki vodi iz Riasna proti severu se je 23. avgusta bil silovit boj. Rusi so sicer branili vsako ped zemlje jako trdovratno, a so bili na celi bojni črti na mnogih točkah vrženi nazaj. Posebno vroč boj so imeli naši sedmograški polki pri vaseh Goli in Suhadolu, ki ležita severno od Riasna. Pešpolk št. 64. je vzel z naskokom neko utrdbо, katero so branili ruski grenadirji, ter dobil v pest sedem ruskih častnikov, 900 mož in sedem strojnih pušk.

Vzhodno od Vlodave so nemške čete vdrlle čez odsek, ki ga delajo jezera. Pri Vladimirju Volinskem so naši šli naprej v okolico vzhodno od Luvomla in Ruse pognali nazaj.

Najznamenitejši dogodek vojne zadnjega časa je nagli padec ruskih trdnjav Kovna, kjer so

Nemci dobili 600 topov, in Novo-Georgievsk. Kovno so Rusi izgubili tekom 24 ur in so se začeli umikati proti Vilni. Novo Georgievsk so pa branili 11 dnij, ali nameravali so braniti to trdnjavo celo leto. Zato so zbrali ondi veliko streliva in živeža. Nemci so dobili v pest 700 topov, 85.000 vjetnikov in silno veliko vojnega materijala.

Pri Brest-Litovsku so Rusi zbrali več armad in so se posebno zahodno od trdnjave na obeh straneh reke Buga močno upirali nemškemu prodiranju. Tu se izliva v Bug potok Mohaviec. Obkoljevalne čete so se pa najprej na severnem krilu, vzhodno od Rokitna, polastile ruskih prednjih postojank.

Vzhodno od Kovna so Nemci zasledovali premagane Ruse. V prostoru ob Dvini do ceste Avgustovo—Grodno so se Rusi umaknili v črto vzhodno od Mariampola.

Gallwitzova armada je 20. avgusta uspešno nadaljevala napade; vjela je 10 častnikov in 2650 mož ter zaplenila 12 strojnih pušk. Armada Mackensenova je vrgla Ruse nazaj za Koterko in Pulvo.

Vzhodno od Vlodave so dospele nemške čete v pokrajino pri Pišči. Dne 22. avgusta je pa ta armada imela že 3350 vjetnikov.

Dne 23. avgusta so čete generalnega polkovnika Eichhorna prodirale dalje vzhodno in južno od Kovna. Ta dan so Nemci zasedli trdnjavo Osovjec, katero so Rusi po dolgem uporu izpraznili. Severno in južno od Tikocina so imeli Nemci uspešne boje, vzeli so Tikocin in vjeli 1.200 mož, med njimi 11 častnikov ter zaplenili sedem strojnih pušk. Severno od Bielskega so Rusi napravili protisunke, toda imeli so izdatne izgube in Nemci so šli naprej južno od tega mesta.

Princ Leopold Bavarski je prekoračil črto Kleščele—Razna ter vjel 3050 mož in zaplenil 16 strojnih pušk.

Maršal Mackensen je napredoval čez Bug nad odsekom Pulve in prepodil Ruse na obeh straneh jezera Svitjas pri Pišči, vzhodno od Vlodave.

Združene armade se sedaj bližajo trdnjavi Brest-Litovsku, ki ima 12 fortov, oddaljenih od glavne trdnjave po pet kilometrov. Mesto šteje 48.000 duš in leži dva kilometra od trdnjavskega jedra.

Francozi pravijo, da je postal položaj ruske armade silno resen in da utegne priti pri Brest-Litovsku do odločilne bitke.

Rusi pa že resno mislijo na to, da bi izpraznili Petrograd. Begunce iz Poljske so razdelili po celi državi.

Zahvala in prošnja.

Požrtvovalnost prebivalstva omogočila je zelo obilno pogoščenje ranjencev in moštva vojaške bolnice v Kranju v proslavo rojstnega dne Njega Veličanstva cesarja. Vsem plemenitim darovalcem, zlasti župnim uradom in županstvom, šolskim vodstvom ter častitim damam, ki so požrtvovalno izvršile vse priprave in požrtvovalno junaškim gostom stregle, najsrčnejša hvala. Tučl veže okrajno glavarstvo dolžnost, zahvaliti se za obilno zbirko jedilnega orodja, ki se je izročilo rezervni bolnici in hvaležno sprejelo.

Pridem pa z novo prošnjo.

Naši ranjenci si žele mehkih blazin. Rane so hude in težke, a podzglavje je trdo.

Kdor le more, žrtvuj blazino, katerekoli velikosti, bodisi napolnjeno z žimo, volno, perjem ali celo le plevnato.

Treba bi bilo nujno vsaj 200 komadov. Gospe, žene in dekleta, izdelujte blazine in izročajte jih župnim uradom ali pa županstvu, ki so naprošeni pošiljati jih podpisnemu okrajnemu glavarstvu.

C. kr. okrajni glavar v Kranju, 25. avgusta 1915.

Nemčija v bojih na zapadu.

Pred mesto Zeebrücke je priplulo angleško in francosko brodovje, ki je pa zopet odplulo, ko so Nemci začeli streljati iz obrežnih baterij.

V Vogezih so Francozi pri Lingekopfu dospeli deloma do nemških postojank. Nemci so jih vrgli zopet nazaj. Na Baraskopfu so bili ljuti boji za jarke celo noč. Živahen boj je v Argonih z minami.

Vojna med Italijo in Turčijo.

Italija je napovedala Turčiji vojno in italijanski poslanik je zapustil Carigrad, turški pa Rim. Laške podanike na turškem so vzele v varstvo Zjedinjene države, turške podanike v Italiji pa Španka.

Italija je napovedala Turčiji vojno, ker je sumničla, da je Turčija pospeševala upor v Tripolisu. Brezdvoma pa želi Italija dobiti, če bo kaj plena, kak kos dežele v Mali Aziji, ali kak otok. Angleška jo je skoraj prisilila v vojno zato, da bi kaj kmalu padel Carigrad in da bi imela četverozveza pokazati pri Dardanelah vsaj nekaj uspeha. Za Rusijo bi bila potem pot prosta in bi mogla dobiti orožje in strelivo, katerega jej sedaj tako silno primanjkuje.

POLITIČNI PREGLED.

Grška.

Kralj je naročil Venizelosu, da naj sestavi novo ministristvo. Venizelos si je izprosil štiri dni pomisleka. Zasišal je kralj v avdijenci angleškega poslanika Eliota in poslanike drugih držav četverosporazuma. Sicer pa razmerje Grške do teh držav ni posebno prijazno, ker Grki ne marajo Bolgariji odstopiti nič dežele in se zlasti boje izgubiti Kavalo in Solun.

Srbija.

Danes se bode odločilo v srbski skupščini, če bode Srbija ustregla zahtevi četverosporazuma, da naj odstopi kos Makedonije Bolgariji. Pašić se je vrnil v Niš, da bo zasišal glas skupščine.

Iz diplomatske kuhinje v Sofiji. Diplomati delajo v Sofiji s polnim parom. Ministrski predsednik je imel najprej pogovor s turškim poslanikom, ki je dobil od vlade nova navodila, kako bi se nadaljevala turško-bolgarska pogajanja. Turki ponujajo Bolgarom kot odškodnino za nevtralnost kos dežele od sedanje meje proti Odrinu. Potem sta bila pri ministrskem predsedniku avstrijski in nemški poslanik. Nato je prišel k njemu ruski poslanik, ki mu je naznanil, kaj bo odgovorila Srbija glede nasveta četverozveze in omenjal ustanovitev nove balkanske zveze. — Bolgarski vojni minister Fičev je odstopil. General Fičev je bil v prvi balkanski vojni šef generalnega štaba in bo zopet prevzel to službo, če pride do vojne. Njegov naslednik je general Jecov. — Večina bolgarskih častnikov z veseljem poroča o ruskih porazih.

Balkanske države.

Vkljub velikemu pritisku hočejo balkanske države ostati nevtralne, ako jih ne bo napadel četverosporazum. Rusija je zaprla svoje meje proti Romuniji. Bolgarska je podpisala pogodbo s Turčijo, vsled katere bo dobila nekaj ozemlja ob Marici, izročila pa Turkom Lozengrad. Balkanske države so začele zopet skupaj držati. Na Grškem je Venizelos sestavil novo ministristvo. S kraljem sta se sporazumela tako, da bode Grška dobrohotno nevtralna proti četverosporazumu, glede Srbije pa zahtevala izpolnitev obveze v pogodbi. — V Srbiji je skupščina s 103. proti 24. glasovom izrazila vladi zaupanje in ji v makedonskem vprašanju dala prosto roko.

Nemščina v Avstriji. Društvo „Zveza Nemcev za Nižjeavstrijsko“ je na svojem sestanku soglasno sklenilo zahvalo železniškemu ministru za njegov odlok, ki zagotavlja nemški službeni jezik v železniškem prometu v Avstriji. Ob enem je društvo izrazilo zadovoljstvo, da se

je v tem odloku priznala potreba nemškega službenega jezika in se je s tem popolnoma ustreglo interesom (nemške) domovine.

Nemška uprava na Poljskem. Nemci so na ruskem Poljskem uvedli nemško civilno upravo s sedežem v Tilzi. Po občinah in seliščih je ruski jezik popolnoma izbačen, poljski in nemški jezik sta ravnopravna, tako, da se sme uradovati v enem ali drugem teh dveh jezikov, kakor kaže. Na upravne oblasti se smejo vlagati prošnje v poljskem ali nemškem jeziku. Ruski jezik je prepovedan v besedi in pisanju v vseh uradih in v javnem prometu. — V Varšavi vodi mestno upravo in sodno službo neki odbor, ki se je za to osnoval. V odboru so poljski meščani z dvema Židoma, nemška uprava mesta pa izvršuje nadzorstvo. — Nemški državni kancler Bethmann Hollweg je v nemškem državnem zboru dne 19. avgusta o upravi poljske dežele tole povedal: „Mi bomo zasedeno deželo upravljali pravično z uporabo domačega prebivalstva, kolikor bode mogoče, in izkušali zaceliti rane, katere je deželi napravila Rusija.“

V Carigradu so samo turški napisi dobili veljavo in odstranjene so bile ulične tablice z napisi v drugih jezikih. Turška vlada je zaprla francoske in angleške šole po vsej državi in konfiscirala imetje francoskih jezuitov.

Kdaj bo konec vojne? Nemški državni kancler Bethmann Hollweg je 19. avgusta v državnem zboru tole izjavil: „Ako hoče Evropa kmalu priti do mira, se more to zgoditi le, ako bode Nemčija dosegla močno in nedotakljivo stališče. Nemčija si mora svoje stališče tako utrditi, da druge države ne bodo mogle niti na to misliti, da bi jo s svojo politiko še kdaj obkroževale. Mi bomo vstrajali v boju, dokler ne bodo narodi (na Balkanu) od tistih, ki so pravi krivci, zahtevali mira in dokler ne bode pot prosta za novo, od ruskih zvijač in moskovske pohlepnosti in angleškega jeroštva oproščeno Evropo.“

NOVIČAR.

Kardinal Vanutelli, ki je bil svoj čas nuncij na Dunaju in po smrti Leona XIII. kandidat za papeški prestol, je umrl v Rimu dne 19. t. m.

V Mošnjah je umrl č. g. župnik Ivan Trpin, katerega je zadnjo sredo 52 duhovnikov spremilo k pogrebu. Pokojnik je bil zelo vnet za lepoto hiše božje in za napredek ljudstva. Imel je bistro glavo, plemenito srce in železen značaj. N. p. v. m.

Nemščina zmaga. Slovenci doslej nismo veliko rabili nemškega w. Zadnji čas se je pa po naših časopisih lepi w zelo udomačil. Nowi, Kowno, Litowsk itd. vse se piše z nemškim w, prav tako, kakor v nemških časopisih.

Tudi laščina je še gospa. Na c. kr. poštnih uradih so nabite vsak dan nove brzjavke, ki poročajo o položaju na bojiščih, pri nas seveda v — nemščini. Na celém otoku Krku, tudi v čisto hrvaških krajih, so pa te brzjavke objavljene v — laščini. In to v času, ko se Hrvatje najpogumneje bijejo proti verolomnim Lahom.

Cena sladkorja. Graška občina je kupila 50 železniških voz sladkorja in ga je oddala trgovcem po taki ceni, da bodo na drobno lahko prodajali sladkor v koščkih po 99 vinarjev in navadni sladkor pa po 98 vinarjev.

Najvišja dopustna cena za sladkor za mesto Kranj je 1.02 K za 1 kilogram in sicer za sladkor v velikih grudah, cene za druge vrste sladkorja so razvidne iz lepakov, ki morajo biti vidno nabiti v vsaki prodajalni.

Tri sv. maše vernih duš dan bodo odsej po odredbi sv. očeta smeli opravljati vsi duhovniki. Ena se bo darovala za duše padlih na bojiščih.

Smrekova skorja. Ker usnarji potrebujejo sedaj mnogo smrekove skorje, je njena cena poskočila pri metriskem stotu od 4 K na 36 K.

Povratek iz Rusije. Prvih 191 avstrijskih vojakov, ki so postali invalidi in bili vjeti v Rusiji, so se vrnili v Avstrijo dne 18. t. m.

Tatvina. Dne 15. t. m. je tat vzel v Pševem pod Sv. Joštom posestnici Franci Trebar s skedna pet do šest mernikov pšenice, iz zgornje sobe pa 270 kron denarja. Tatu orožniki zasledujejo. Pozor pred tatovi!

Slovenski begunci z Goriškega. Na Moravskem se nahajajo slovenski begunci v teh krajih: V okraju Auspitz 1425 duš, v okraju Hohenstadt 1375, v okraju Iglau 800, v okraju Schönberg 1800, v okraju Trübau 1455. Na Spodnjem Avstrijskem v okraju Braunau 500, v okraju Mödling 1400, v okraju Römerstadt 347, v okraju Horn 1060 in v Lipnici na Štajer-

skem je okoli 1000 goriških Slovencev. Vsi ti bivajo med Nemci.

Koledar za slovenske vojake. Ta koledar sega od septembra 1915 do konca leta 1916. V njem je cela vrsta času primernih član- kov, s katerimi se daje pouk o sestavi vojske, o podpori družinam vpoklicancev in invalidov, o škodljivosti alkohola i. t. d. Knjižica je tako praktično sestavljena, da bo dobro služila ne-le vojakom, ampak tudi drugim. Toplo jo priporo- čamo. Cena je 1 K 10 v s poštino vred. Denar naj se pošilja v znamkah „Trgovini tiskarne sv. Cirila“ v Mariboru, Koroška cesta, 5.

Marijino Celje. Dunajčani so tudi letos napravili romanje v Marijino Celje, kakor po na- vadi vsako leto. Pred odhodom z Dunaja je imel znameniti govornik P. Abel v cerkvi sv. Avgušтина pridigo, v kateri je med drugim tudi to-le povedal. V aprilu lanskega leta je Albanec Essad paša tukaj v Meislnovem hotelu zbranim dunajskim framazonom razodel načrt bodoče vojne proti Avstriji in Nemčiji. To je bilo tedaj še pred atentatom v Sarajevu. Atentat je bil v srbski loži sklenjen že l. 1912. Ta loža je bila pridružena „Velikemu Orientu“ v Rimu, ki je stal pod velikim mojstrom Nathanom. Vsi obtoženci v Sarajevu so bili člani lože. Sedaj je nastal razkol med ložami. Na Dunaju je 14 lož, in te so se skupno z ložami Avstrije in Nemčije ločile od lož, ki so v deželah četvernega sporazuma. Naravno je, ker niso mogle biti proti vojni in obenem si služiti denar s preskrbovanjem vojske. Upajmo, da pride ura tudi za te zajedavke, in naše upanje je tembolj opravičeno, ker so lože v Avstriji prepovedane. — Zanimivo je, da se je romanja v Marijino Celje udeležil letos tudi edini sin glavnega vojnega poveljnika, nadvojvoda Friderik, ki je pred kratkim napravil z odliko maturo.

«Marija Pomagaj». Piše se nam: Kranjec Leopold Lajer, ki je naslikal podobo Matere božje na Brezjah, je najbrže to podobo posnel po kaki takrat znani sliki. Podobno sliko umet- nika Luke Cranacha je l. 1611. knezoškof Leopold prinesel iz Dresdena v Pasavo. Ondi poleg mesta se je sezidala l. 1624. na griču, ki se sedaj ime- nuje „Hillberg“, lepa cerkev, kamor so hodili na božjo pot tudi cesarji, kralji in visoki cerkveni knezi. Leta 1738. je bilo v tej cerkvi 125.000 sv. obhajil. Po sosednjih deželah so se kmalu potem začele graditi kapele „Marije pomagaj“. Imenitna božja pot je pri cerkvi Marija Schmoln na Zgor- njem Avstrijskem. V tej cerkvi se vidi prav taka slika, kakor je na Brezjah.

Oklic. Naše junaške čete na jugu rabijo nujno veliko število praznih vreč, dolgih prilično 60 cm in širokih prilično 40 cm. Vreče naj bodo napravljene iz trdnega blaga (najbolje iz navad- nega platna za vreče). Imajo naj na odprti strani močno vrstico za zavezo in naj bodo neopazljive svetle (rjavkaste ali sivkaste) barve. Tudi že ra- bljene vreče so dobrodošle, če so še dovolj trdne. Za vreče bi se moglo na zahtevo po kakovosti tudi plačati znesek 50 do 70 vinarjev za kos. Takojšnje nabavljanje in šivanje takih vreč je najnujnejša patrijotična dolžnost, in vsakdo, ki daruje ali prepusti vojaški upravi le eno vrečo, bo pripomogel, da se zavratnega sovražnika, ki ogroža našo domovino, zanesljivo in sijajno premaga. Na delo torej vse prebivalstvo kranjsko, zlasti pa naše vrle žene in dekleta! Na najnuj- nejše delo! Mesto Ljubljana je na oklic gospoda župana dalo vsej deželi dober zgled s tem, da je da je darovalo v isti namen dosežaj že 8312 vreč. Vreče naj se oddajajo pri občinskih uradih, ki bodo potem izročili večje množine nabranih vreč na pristojno c. kr. okrajno glavarstvo, da jih od- pošlje na vojaško upravo. — C. kr. deželno pred- sedništvo v Ljubljani.

Razglas. Po cesarskem ukazu z dne 21. ju- nija 1915 l. drž. zak. št. 167 je tuzemsko žito pri- delka leta 1915 in sicer pšenica pira, rž, napolica, ječmen, ajda, oves in koruza vsake vrste, od časa ko se loči od žitnega polja, zaseženo v prid državi. Pravtako so zasežene zaloge starega žita in stare moke omenjenih vrst, kar jih je še dne 15. avgusta 1915 l. v posesti prebivalstva. Za prevzemanje zaseženih reči je določen vojni pro- metni zavod za žito, ki ima za Kranjsko svojo podružnico v Ljubljani. Tej podružnici je posestnik zaseženih reči dolžen ono žito, ki ga po posebnih v tiskanem „podučilu“ prebivalstvu vže naznanjenih predpisih (poglavje „izjeme“) ne porabi sam za se oz. za svoje gospodarstvo, prodati po določenih cenah. Omenjena podružnica se bo posluževala v svrhu tega nakupa posebnih skupljalcev (komisijonarjev), ki imajo za skupljevanje izkaznico okrajnega glavarstva in se sme žito prodati le tem osebam, ki imajo izkaznico. Te osebe pa ne bodo smele nakupovati kjer koli bojo hotele, temveč odkazan je vsakemu gotov okoliš in sicer: Marenčič Rajko, trgovec v Kranju za občino Kranj, Voglje, Hrastje. Kušlan Jernej, trgovec v Kranju za občino Predvor. Majdič Anton, trgovec v Kranju, za občino Cerklje, Velesovo. Kranjc Zdravko, trgovec v Kranju za občino Naklo in podobno Duplje. Zabret Blaž, tovarnar in župan v Britofu za občino Predoslje, Šenčur. Kmetijsko društvo Šmartno, poobl. Franc Pašar, tajnik v Stražišču za občino Stražišče, Mavličič. Hranilnica

in posojilnica Besnica, poobl. Franc Pokorn, župnik v Zg. Besnici za občino sv. Jošt. Hlifer Jožef, posestnik in župan v Škofji Loki za občini Sora in Zminec. Košir Valentin, trgovec v Škofji Loki za občini Poljane in Javorje. Debeljak Valentin, trgovec v Škofji Loki za občino Smlednik. Šubic Jožef, posestnik v Gorenji vasi št. 30 za občini Trata in Oslica. Kalan Anton, trgovec na Trati pri Škofji Loki za občino Stara Loka. Hranilnica in posojilnica Češnjica, poobl. Lovro Eržen posestnik na Rudnem za občine Železniki, Selce in Sorica. Ruech Karl, trgovec v Trziču za občine Trzič, Kovor, Sv. Ana, Sv. Katarina in Križe razun podobčine Duplje. To se daje v javno vrednost in se kmetovalci opetovano svarijo, prodajati žito komu drugemu nego naznanjenim pooblaščenim nakupovalcem. — C. kr. okr. glavarstvo v Kranju, dne 16. avgusta 1915.

Razglas. Ker se je kužna bolezen na gobcu in na parkljih v vasi Podlonk in v dvorcu Franceta Demšar v Češnjici št. 1 ter na planini Pečana uradno dognala, se je v smislu § 24 zakona o živinskih kugah prepovedal 1. vsak promet s parkljato živino v vasi Podlonk in na planini Pečana, 2. prosto okrog letanje prešičev, psov, mačk in kuretin v vasi Podlonk in 3. zaprtija dvorca Franceta Demšar v Češnjici. — C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 12. avgusta 1915.

Razglas. Prebivalstvo se opozarja na naredbo c. kr. deželne predsednika z dne 17. avgusta 1915 št. 25 dež. zak. o nadrobni prodaji moke. Z naredbo so se določile tudi najvišje dopustne cene pri nadrobni prodaji moke. Te cene so za 1 kilogram moke sledeče: Pšenična moka za peko, pšenični zdrob, debela pšenična moka (Grahamkrušna moka) 76 v, pšenična moka za kuho 66 v, pšenična krušna moka 48 v, pšenična enotna moka 60 v, ržena enotna moka 48 v. Po gori navedeni naredbi je vsak prodajalec moke dolžan, z razločno vidnim napisom označiti moko, ki jo ima v svoji prodajalni, po posameznih vrstah in poleg te označbe hkrati razločno označiti cene posameznih vrst moke po teži. Dalje je vsako mešanje ali drugo izpreminjanje kakovosti moke, ki je pripravljena za prodajo, najstrožje prepovedano. Tudi mora vsak prodajalec moke nabiti odtis tega ukaza v svoji prodajalni na dobro vidnem, pozornost vzbujajočem mestu. Prestopki gori označene naredbe se bodo kaznovali z denarjem do 2000 K z zaporom do 3 mesecev, v obtežljivih okoliščinah pa z denarjem do 5000 K ali z zaporom do 6 mesecev in to brez izjeme. — C. kr. okr. glav. v Kranju, 22. avgusta 1915.

Razglas. V skladu ukaza c. kr. deželne vlade z dne 17. avgusta 1915 št. 21928 se razglasa, da je vojaška uprava, ki rabi nujno oves v svrhu, da si zagotovi čimprej potrebovane množine, dovolila za vse one kmetovalce, ki bi oddali oves pred 31. avgustom t. l. premijo 5 K pri 100 kg. Komisijonarji vojnega žitnega prometnega zavoda bodo tedaj plačevali oves do 31. avgusta po 31 K od 1. septembra naprej pa le po 27 K. V korist kmeta je tedaj oddati oves še ta mesec. Nadalje se opozorjajo kmetovalci na boljše cene pšenice, ako jo oddajo komisijonarju pred 15. septembrom t. l. Kmetovalci se vnovič nujno pozivljajo v svrhu preskrbe prebivalstva z moko, odprodati one množine svojega žitnega pridelka, katere sami za se ne smejo obdržati, čimprej komisijonarju, ker se tej odprodaji itak ne bodo mogli izogniti, ko se bo pozneje uvedla rekvizicija, pri kateri se bodo pa plačale za 10% manjše cene. — C. kr. okr. glavarstvo v Kranju, dne 19. 8. 1915.

Razglas. Spreminja se tuk. razglas z dne 22. junija t. l. št. 13252 se odredi, da se morajo vse gostilne, kavarne, točilnice itd. zapirati odslej ob 9 uri zvečer. Ostale odredbe gori označenega razglasa ostanejo pa v celoti neizpremenjene, zlasti pa se opozarja, da morajo biti ob 9 uri zvečer vse luči po hišah ugasnene oz. okna tako zastrita, da ne pada svetloba na prosto. Tudi se mora tam kjer so steklena hišna vrata, ugašati ob označeni uri luč v veži. Pripomni se izrecno, da se bo odslej proti vsakomur, ki se tej odredbi ne bo pokoril, kar najstrožje postopalo in nakazalo najobčutnejše kazni. Ta naredba velja za občine Cerklje, Hraslje, Kranj, Mavčiče, Naklo, Preddvor Predoslje, Selca, Smlednik, Sora, Stara Loka, Stražišče, Sv. Jošt, Senčur, Škofja Loka, Velesovo, Voglje, Zminec, in stopi v veljavo z dneim razglasitve. — C. kr. okr. glav. v Kranju, dne 10. avgusta 1915.

Razglas. Ker se vlagajo čisto prošnje za odpust iz črnovojniške službe neposredno pri vojaških oblastvih, se vsled ukaza c. kr. deželne predsedstva z dne 2. avgusta 1915 št. 6019/Mob. razglasa, da se bo reševalo le one prošnje, ki dohajajo vojaškim oblastem potom političnega okrajnega oblastva. Seveda je vlagati le povsem nujne in utemeljene prošnje, ker se druge prošnje naravnost odklanjajo. — C. kr. okr. glavarstvo v Kranju, 23. avgusta 1915.

Razglas. Ker postaja draginja živil vsled nezasiščenega privjanja cen neznosna, izdala se je nova cesarska naredba z dne 7. avgusta 1915 št. 228 drž. zak. katerega poostrojuje dosedanja določila o preskrbovanju. Odslej mora imeti vsakdo, ki obrihta ali na trgu prodaja živila, na

vidnem mestu označene cene za posamezna živila, po kakovosti in količini. Občina tržnega kraja določi pred začetkom trga (semnja) dopustne prodajne cene za živila, katere se pod najstrožjo kaznijo ne smejo prekoračiti. Vsako odvrčanje od obiska trga, odkupovanje na potu na trg, prodajanje in kupovanje brez pričetkom nradno določenih tržnih ur se strogo kaznuje. Tudi kupčevalec, ki ponuja višje cene, kakor jih zahteva prodajalec ali če se ne zahteva določena cena, ki prekaša dotlej običajne cene se kaznuje. Da se pri boju proti draginji doseže uspeh, treba je, da občinstvo samo dejansko sodeluje. Vsakega privijalca cen mora se takoj ovaditi oblastvu ali njegovim organom. To je patriotična dolžnost vsakega državljanca, ker oni ki izrablja gospodarske težkoče sedanje vojne v to, da se obogati z neopravičeno visokimi cenami ravno tako ali še bolj škoduje državi, kakor njeni oboroženi sovražniki. Okrajno glavarstvo bo v kolikor je pristojno — vsak najmanjši prestopki z vsoto strogo kaznovalo. — C. kr. okr. glavarstvo v Kranju, dne 23. avgusta 1915.

Razglas. Okrajno glavarstvo v Kranju določa s tem za ves politični okraj Kranj do preklica sledečo najvišjo dopustno ceno pri prodaji krompirja na drobno in debelo in sicer: za metrski stot krompirja 8 K, odnosno za 1 kg 8 vin. Vsako prekoračenje teh najvišjih dopustnih cen, se bo najstrožje kaznovalo in sicer ali sodnijskim potom ali pa od glavarstva z denarjem do 1000 K ali z zaporom do 3 mesecev. Pričujoči razglas stopi v veljavo z dnem razglasitve. — C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 25. avgusta 1915.

Razglas. Z ozirom na tozadevno notico, objavljeno v listih začetkom junija t. l., se opozarja, da je te dni dospela prva izdaja odslej perijodično izhajajočih tabel s fotografijami neznanih umrlih vojakov in v spremstvu armade se nahajajočih civilnih oseb in tozadevnih popisov oseb v po enem izvodu na vsa c. kr. okr. glavarstva in na mestni magistrat v Ljubljani na vpogled vsem interesiranim osebam. Pripominja se, da se pri enem izmed neznanih sodi, da je pripadal domobranskemu pešpolku št. 27. In je bil rodom Hrvat. — C. kr. okr. glav. v Kranju, 25. avg. 1915.

NOVEJŠE VESTI.

Brest-Litovsk padel.

Dunaj, 25. avgusta. Na Grizem Brdu se je vgnezdila italijanska pehota. Po naših topovih je bila prisiljena pobegniti. Tudi pri Sv. Martinu so bili Italijani odbiti, ko so prišli blizu naše obrambne črte. Živahno napada sovražnik pri Bovcu in Rajblu.

Dunaj, 25. avgusta. Čete nadvojvode Jožefa Ferdinanda in generala Kövesa pritiskajo Ruse proti Lesni. Nemške čete pod Mackensenom so vrgle Ruse pri Brest-Litovsku v trdnjavski pas, pri Vlodavi pod Linsingenom pa v močvirni odsek. — Hindenburg je z armado generala Eichhorna ob Njemenu vjel 1880 Rusov. Armada generala Gallwitzja je prišla čez Narev in vjela 4700 Rusov, med njimi 18 častnikov, in dobila devet strojnih pušk. — Princ Leopold Bavarski je vjel s svojo armado 1700 Rusov pri Bjelovežki in je prišel do Vjerhovice.

Berlin, 25. avgusta. Pri Parizu so imeli včeraj vojni svet predsednik Poincare, angleški in belgijski kralj ter generala Joffre in French.

Dunaj, 26. avgusta. Honved so prodrli včeraj zunanjo rusko črto pri Kobylanin in napadli bližnje utrdbe. Istočasno je naskočila naša infanterija neko trdnjavo južno od Korošina. Nemci so vzeli tri utrdbe na severozapadni fronti in danes zjutraj zasedli Zinadele. Pred Olito se bližajo nemške sprednje čete Rusom. Nemci so prišli v Bialostok in Rusi so zbežali.

Dunaj, 26. avgusta. Napadi Italijanov na Dobrdoško planoto in na planoto Lavorane so bili odbiti z najhujšimi izgubami za sovražnika. Nek naš letalec je metal bombe na Brescio in zadel tovarno za municijo z uspehom.

Darujte za „Rdeči križ“!

Prisilna delavnica v Ljubljani.

(Zgodovinska črtica, spisal Janez Zabukovec.)

(Konec.)

Župnik za svojo osebo pa se je zavezal prispevati za zgradbo prisilne delavnice 16 fl., in sicer 10 fl. ob začetku zgradbe, ostalih 6 fl. pa v dveh letih po končani zgradbi, toda le pod pogojem, če bo še živel in ga ne bodo več nadlegovali tuji berači ali vsaj ne postopači, potepuhi in takozvani „Rokovnjači“.

Možje, ki so podpisali to izjavo, so bili: za vas Breg Jože Jeraj, za Žiganjo Vas Janez Vevar in Primož Urbanc, za Snično Jernej Ribnikar in Janez Veternik, za Novake Simon Doužan, za Bistrico Jože Mokoru in Miha Tomelj, za Spodnje Vetrno zase Blejc, Žvelc in Matjašek, za Snokovo vsi trije kmetje, z Retnja kovač Krišelj. Vsi ti so se zavezali, da bodo prispevali vsak zemljak po 10 krajcarjev, kajžar po tri krajcarje. Iz vasi Križ, Pristava, Sebenje, Zg. Vetrno, Gozd in Golnik se menda nihče ni zavezal kaj prispevati, ker ni nihče imenovan.

Kakor je videti iz majhnih prispevkov in da polovico vasi ni hotelo nič prispevati, ni bilo med ljudstvom ravno navdušenja za prisilno delavnico, ali vsaj niso imeli zaupanja, da bo prisilna delavnica dosegla namen, kakor se jim je opisaval tako le: vsaka fara bo skrbela za svoje reveže, tujih beračev ne bo več, potepuhi, delomržni postopači, zlasti rokovnjači pa bodo spravljani na varno prisilno delavnico.

Kot nekaka ironija se bere pogoj, pod katerim hočejo prispevati borih 12 fl. za prisilno delavnico in pod katerim obetajo poznejše prispevke. Če se bo prisilna delavnica res zgradila, bodo dali 12 fl. za zgradbo sedaj ne dajo še nič, pozneje pa bodo še kaj prispevali le, če bodo res rešeni tujih beračev, potepuhov in rokovnjačev. Z veseljem se zavežejo skrbeti za domače reveže sami, da bi le bili rešeni „povodnji tujih beračev in potepuhov ter rokovnjačev.“ Najhujša nadloga so bili pač rokovnjači. Ti so imeli svoja skrivališča v Vojvodinem borštu, ki se razteza ob jugovzhodni meji kriške fare in so torej prav pogosto mogli obiskovati kmete v okolici Vojvodinega boršta. Morda je tudi strah pred rokovnjači vplival, da se ni prebivalstvo tukaj bolj gorče zavzelo za prisilno delavnico, ki naj bi rokovnjače sprejemala pod svojo varno streho. Taki obiski, kakor ga je doživel župnik Ignacij Božič v Križah v noči od 27. na 28. avgust 1823., napravijo velik vtis in ostanejo ljudstvu globoko v spominu.

V škofijskem arhivu v Ljubljani se nahaja poročilo od 18. septembra 1823., kriškega župnika ordinarijatu o neznanih storilcih, ki so ga omenjeni dan po noči skoraj popolnoma oropali. Pobrli so mu vse perilo in vso obleko. Pustili so mu le knjige in malo hišne oprave, eno omaro s predali pa so mu razbili. Vzeli so mu tudi denarja 300 fl., vse prihranke dolgih let. Ostala mu je le postelja, na kateri je ležal, in obleka, ki jo je imel v postelji na sebi in poleg postelje, katero je slekel, preden je šel spat. Vsa škoda je bila cenjena na 534 fl. 30 kr. Župnik je bil vsled tega dogodka tako oplašen, da je takoj prosil za drugo službo, češ da v Križah ni več sposoben za službo vsled prestanega strahu. Odšel je za dekana na Vrhniko.

V svojem poročilu na ordinarijat je župnik rekel, da so ga neznani storilci oropali, ne imenuje nikogar, tudi besede „rokovnjači“ ne rabi, vendar skoraj z gotovostjo lahko trdimo, da so bili ti storilci rokovnjači iz Vojvodinega boršta. Njega se niso nič dotaknili, in obleke za enkrat obleči so mu tudi pustili. Morali so biti ljudje, ki so ga dobro poznali in so vsaj nekoliko obzira imeli do njega, kar od drugih roparjev ne bi bilo pričakovati.

Živo je bil še v spominu kriškim faranom ta dogodek, ko so se nabirali prispevki za zgradbo prisilne delavnice. Vedeli so, kaj znajo rokovnjači, zato so se morda zbal njih maščevanja, da niso pokazali velikega navdušenja za tako zgradbo, četudi so si v srcu gotovo želeli, da bi oblast polovila vse rokovnjače in jih spravila na varno.

Prisilna delavnica je bila zgrajena.

Rokovnjače je oblast po dolgih letih zatrla, potepuhov pa ni zmanjkalo do današnjega dne, beračenje po tujih občinah tudi ni prenehalo.

Kaj bomo jedli?

(Glas iz občinstva.)

Minulo pomlad je bilo videti kakor da se ponekod sodi, da so ljudje po Gorenjskem po kmečkih občinah povsod in vsi založeni z obilico živeža. To je zmota! Dasi gorenjski kmet res pridela precej živil, morda za ljubljansko okolico največ na Kranjskem, vendar so tudi po Gorenjskem, kakor povsod drugod, tudi na kmetih, hišarji, gostači, delavci, rokodelci, ki imajo le malo ali nič polja. Poleg meščanov in tržanov tudi ti živé na kupilu ali celo leto ali vsaj nekaj mesecev. Mnogo teh je preživelo letos težke ure. Koliko

potov je bilo dostikrat treba od Poncija do Pilata, da so dobili najprej samo pravico, da smejo kupiti moko, in potem so si še podajali po kranjskih trgovinah drug drugemu vrata, kje bodo iztaknili kak kilo moke po strahoviti ceni. Kmetu se je plačala rekvirirana pšenica po 60 K, kmet pa je plačeval turščico v Kranju po 80 K in še vožnjo je imel gori in dol. Kar se je poslalo na županstva turščine moke, je bilo skrajno malo; reveži so se trgali zanjo.

V nekem kraju so posamezne občine rekly: „Me damo žito, a žito naj se razdeli najprej med tiste domače, ki ga potrebujejo. In tako se je tudi zgodilo. Naj bi se torej ne šteli samo tisti, ki imajo kaj žita, ampak tudi tisti, ki nimajo nič žita; in naj se dožene najprej, koliko žita manjka v domači občini. In predno se rekvirirano žito odpelje iz občine venkaj, naj bi se odmerilo žito za domače potrebe. Sicer se vozil žito ven in moka od drugod noter, kar seveda povzroča mnogo dela, pa tudi podraži moko. Kakor pa je določeno sedaj, da se vsa moka oddaja po glavnem žitno-prometnem društvu, nastane tudi vprašanje, kje in kdaj se bo potem dobila moka nazaj, tista moka, ki je bila prej pri rokah. Tudi bi bilo prav, da dobe domači kmečki mlinci toliko mljave, kakor povprečno druga leta, sicer bodo na škodo. Če bodo namreč domači mlinarji mleli samo po 400 gr. za osebo, kolikor se določa žita za posameznika na deželi, bo prišlo na trgovske mlince precej žita, ki so ga redno smleli manjši kmečki mlinci.

Tudi se sedaj mudi, da se spravi med ljudi kaj moke. Če se je žito omlatilo, pri teh razmerah, kakor so sedaj, ko je kmetu prepovedano celo svojemu sosedu kaj prodati, pomanjkanje moke ni odstranjeno, ampak kriza se še veča. Za tiste, ki živijo izključno na kupilu, postaja položaj nedržljiv, ker ne morejo niti toliko kupiti, kolikor je bilo pred par meseci mogoče. Centralizacija preskrbe je po jedni strani dobra, po

drugi strani je pa nevarna, da bo breme za jedna ramena pretežko. Ako ne bo šlo vse v redu in dovolj hitro, pride lahko občinstvo v največje zadrege. In taka zadrega preti že zdaj, morda bolj kakor kdaj lansko leto. Če se ne prodaja, kako se bo kupovalo, in kako se bo peklo in kuhalo?

Vlani so nekatere občine, v katerih so pametni možje držali vajeti v rokah, kakor recimo v Solnogradu, na Dunaju itd., takoj v začetku vojne modro vzele v roke skrb za živila ne da bi čakale vladnih odredb. Če bi se bilo tako ravnalo povsod ali vsaj v večji meri, ne bi bila taka stiska za kruh in predvsem ne taka — draginja. To spoznanje je prodrlo splošno. In vendar letos teh zglednih občin ni mogoče niti posnemati, če bi se tudi hotelo, ker so občinskim predstojništvom vezane roke. Morda bodo razmere same silile na to, da se bo zvršila nekaka decentralizacija preskrbe z živilom, ker rok, ki hočejo vzeti, in ust, ki hočejo jesti, je preveč, da bi jeden sam mogel vsem postreči. Ali bi ne mogla županstva s pomočjo posojilnic poseči vmes in si preskrbeti vsaj nekaj zaloga?

Vemo, da je to vprašanje težko, ker pri vsakem koraku je upoštevati mnogo okoliščin. Skušenj nimamo, in marsikateri sklep ne dobi lahko trdne podpore, zato ker živimo v vojni in je treba računati s prihodnostjo, ki je negotova. Zato bi ne bilo odveč, ako bi se pri vsakem c. kr. okrajnem glavarstvu sestavil aprovizacijski odsek iz konsumentov in producentov, ki bi vodil vse tozadavne stvari in branil tudi obojestranske interese, bodisi za tiste, ki kupujejo, pa tudi za tiste, ki imajo kaj prodati.

Vsem županstvom naznanjamo, da se dobe „Potrdila o istovetnosti - Identitätsbescheinigung“ v tiskarni „Tiskovnega društva“ v Kranju, po 3 vinarje komad.

Umetni zobje!

Ne da bi se izruvale zobne korenine, se ustavljajo

Amerikanski umetni zobje

posamezno ali celo zobovje, kakor se tudi

plombirajo zobje

vsak dan od 8. ure dopoldne do 6. ure zvečer v konc. zobotehničnem ateljeju

O. Seydl, Ljubljana.

Stritarjeva ulica št. 7.

Deželna poslovalnica za Kranjsko

vojno-zavarovalnega oddelka vdovskega in sirotinskega pomožnega zaklada v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6.

išče za takoj za glavarstvo Kranj

sotrudnike in sotrudnice

dame in gospode.

Vdove in sirote po bojnih, soproge rezervistov, učitelji in učiteljice imajo prednost.

Predstaviti se je med 9. in 11. uro dopoldne in med 3. in 5. popoldne v prostorih poslovalnice v Kranju.

Vdovski in sirotinski pomožni zaklad celokupne oborožene sile oddelek vojno zavarovanje.

Pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. cesarske in kraljevske Visokosti gospoda nadvojvode gen. art. insp. fcm. Leopolda Salvatorja in presvetle gospe nadvojvodinje Blanke.

Dunaj, I. Schwarzenbergplatz 1.

Deželna poslovalnica za Kranjsko v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadst. na desno, zraven glavne pošte.

POZIV!

Mnogo na bojiščih se nahajajočih vojakov ima doma ženo in otroke, ki jih čaka najhujša beda, če se oče ne vrne več domov.

VOJNO ZAVAROVANJE

ima namen, da jim nudi varstvo in pomoč.

Vsak mož, odhajajoč na bojišče, naj zagotovi svojcem denarno pomoč za najhujši slučaj.

Vsaka žena, ki ji je mož na bojišču, je dolžna, da skrbi za svoje otroke.

Vsak delodajalec mora pomisliti, da se bojujejo njegovi uslužbenci in delavci tudi za njegovo lastno varnost, ko zastavljajo svoje življenje proti sovražniku.

Nihče naj ne zamudi te potrebne oskrbe za bližnjo bodočnost, dokler ni prepozno.

Vsak, ki se ga to tiče, naj si odtrga majhen znesek, da obvaruje sebe in svoje najstrašnejših posledic vojske.

Vojno zavarovanje se lahko prijavi pri občinskem in župnem uradu, pri šolskih vodstvih ali naravnost pri deželnem zastopstvu za Kranjsko vdovskega in sirotinskega zaklada celokupne oborožene sile, v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6, II. nad.

Črnovojniki plačajo 4 1/2 % premije, aktivni častniki, moštvo, rezervisti 7 %.

Kupujte razno manufakturno in galanterijsko blago vedno le pri

„Prvi gorenjski razpošiljalnici“ Ivan Savnik, Kranj

ki prodaja dobro in trpežno blago po najnižjih cenah.